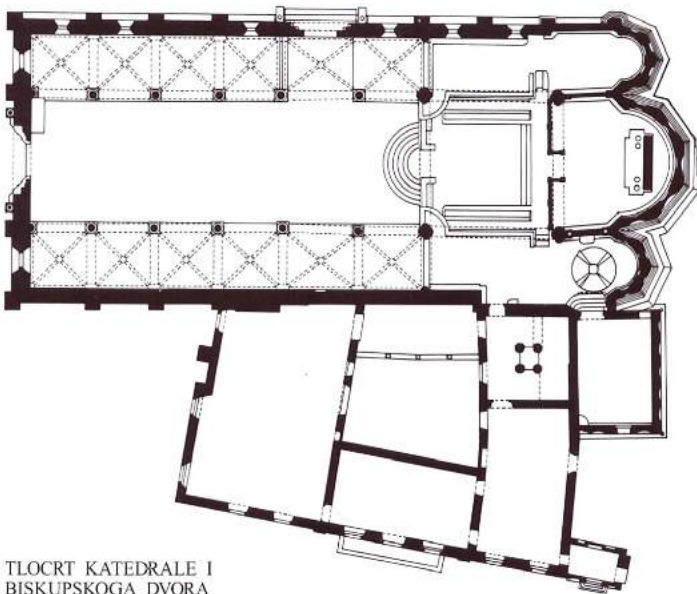

najzapadniji dio grada *Dolac* (počeci gradske luke i budućega gusarskog uporišta). *Gorica* je najsjevniji dio grada koji se proteže do gradskih zidina, a u njezinoj se rustičnoj arhitekturi zrcale tipične potrebe zemljoradničkoga stanovništva. Nasuprot njima, patricijski *Grad* (i Dobrić) te u kasnijem razdoblju predio oko katedrale izdvajaju se jasnom urbanističkom shemom i vrijednim arhit. ostvarenjima.

Gradske su utvrde iz najstarijega doba očuvane tek fragmentarno, a pružale su se od kaštela uz crkvu Sv. Krševana prema moru. Spominju se u zapisima o napadu dužda Ordelafo Faledra, koji 1116. do temelja ruši Šibenik i njegove zidine. U više su navrata zidine popravljane i proširivane; opseg srednjovj. grada uglavnom se poklapa s prostorom pov. jezgre. Grad je s mora isprva branjen dvjema manjim utvrdama koje su 1504. srušene; 1540–47. prema nacrtima M. Sanmichelija Giangirolamo Sanmicheli gradi tvrđavu Sv. *Nikole*, koja je načinom gradnje i karakterističnim renesansnim oblikom jedna od najistaknutijih renesansnih utvrda

TLOCRT KATEDRALE I
BISKUPSKOGA DVORA

na našoj obali. Povrh grada su tvrđave Sv. *Ivan* i *Šubićevac* (Forte Barone), sagrađene u vrijeme Kandijskoga rata. Poč. XIII. st. u I dijelu Gorice – Prigradi utvrđuju se ratnički redovi templara i flagelanata. Iz razdoblja romanike očuvane su dvije impozantne palače (u Gradu i Dobriću) koje svjedoče o moći gradskoga plemstva, među kojima su najpoznatiji bili velikaši Bribirski. Ostale romaničke građevine očuvane su tek fragmentarno (npr. portali crkve Sv. Julijana, apsida). Nekoliko očuvanih romaničkih portala i prozora te romanički zidovi stambenih zgrada potvrđuju da je građenje u kamenu bilo široko rasprostranjeno već i prije izrazite odredbe u gradskome statutu kojom se zabranjuje građenje u drvu.

Demografski procvat potkraj XIV. st. i na poč. XV. st., jače trgovačke veze sa zaleđem i širenje pomorske trgovine potiču nove oblike privređivanja, što se zrcali u snažnome zamahu umj. stvaralaštva, obogaćenom umjetničkim poticajima iz Venecije. Iz Trogira i Zadra dolaze u Š. zlatari, slikari iz Splita i Dubrovnika, drvorezbari iz Trogira, a znani su i duži boravci stranih umjetnika u gradu. Humanistički duh potiče nove graditeljske zadatke javnoga značaja, oblikuje se gl. gradski trg, gradi se kompleks četiriju bunara, izvode zahvati u gradskoj luci, obnavljaju se i učvršćuju gradske utvrde. Najreprezentativnija svjetovna građevina je renesansna *Gradska vijećnica*, podignuta 1534–42. Neki autori pretpostavljaju da je uz njezinu gradnju vezan boravak u Šibeniku G. Sanmichelija, koji istodobno radi i na tvrđavi Sv. *Nikole*. Vijećnica je srušena u II. svj. r.; obnovljena je metodom faksimilizacije. Humanistički školovani krugovi, koji se okupljaju oko stvaralaca i mislilaca kao što su bili pjesnik Juraj Šižgorić, znanstvenik i filozof Faust Vrančić, pravnik Fran Mihetić, kroničar Franjo Divnić, pridonose renesansnome buđenju Šibenika. Pokazuje to nabava mnogih umj. djela najpoznatijih majstora hrv. slikarstva onoga doba (Blaž Trogiranin), a znano je i djelovanje J. Čulinovića, Šibenčanina školovana u Squarcioneovoj radionici u Padovi, te N. Vladanova, koji radi u Šibeniku 1419–66.

Do XVI. je st. uglavnom dovršena gradnja pov. gradske jezgre s nizom palača koje se odlikuju fino obrađenim klesarskim pojedinostima,

KATEDRALA

reprezentativnim atrijima i bogato oblikovanim portalima (ima ih petnaestak, od rane gotike do renesanse, npr. palače Foscolo, Galbiani, Mišić, Divnić-Marasović).

Najvažniji je građevni pothvat u XV. st. gradnja *katedrale*, najmonumentalnije i najraskošnije crkv. građevine gotičko-renesansnoga razdoblja u Dalmaciji. Oko nje su okupljeni najvrjedniji graditelji, kipari i klesari iz raznih dijelova Dalmacije i Italije. Odluka o gradnji na mjestu stare crkve

GRADSKA VIEĆNICA

